

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Tomáše Kocourka a soudkyní Evy Šonkové a Sylvy Šiškeové v právní věci žalobkyně: **T. R.**, zast. JUDr. Anitou Pešulovou, advokátkou, se sídlem Rumunská 1798/1, Praha 2, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 4. 2024, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. 6. 2025, č. j. 2 Ad 19/2024-276, ve znění usnesení ze dne 18. 6. 2025, č. j. 2 Ad 19/2024-312,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně JUDr. Anitě Pešulové, advokátce, se přiznává odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 6 134,70 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Přehled dosavadního řízení

[1] Žalobkyně utrpěla dne 24. 4. 1974 pracovní úraz, jehož důsledkem byla zlomenina páteře s trvalými následky.

[2] Žalobkyni byl přiznán částečný invalidní důchod. Žalovaná zamítla žádost žalobkyně o přiznání plného invalidního důchodu rozhodnutím ze dne 4. 9. 2008. Proti tomuto rozhodnutí žalobkyně brojila žalobou, kterou Krajský soud v Ostravě zamítl rozsudkem ze dne 4. 10. 2012, č. j. 17 Cad 107/2008-254. Navazující kasační stížnost žalobkyně zamítl Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) rozsudkem ze dne 30. 5. 2013, č. j. 4 Ads 124/2012-44.

[3] Žalobkyni byl od 24. 2. 2015 přeměněn invalidní důchod na starobní důchod podle § 61a odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

[4] Žalovaná rozhodnutím ze dne 6. 3. 2024 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) žalobkyni zvýšila její starobní důchod v souladu s nařízením vlády č. 286/2023 Sb., o výši

všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, přepočítacího koeficientu pro úpravu všeobecného vyměřovacího základu za rok 2022, redukčních hranic pro stanovení výpočtového základu pro rok 2024, základní výměry důchodu stanovené pro rok 2024 a částky zvýšení za vychované dítě pro rok 2024 a o zvýšení důchodů v roce 2024 (dále jen „nařízení vlády č. 286/2023 Sb.“).

[5] Proti prvostupňovému rozhodnutí žalobkyně podala námitky, které žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 23. 4. 2024 (dále jen „napadené rozhodnutí“) a potvrdila prvostupňové rozhodnutí.

[6] Žalobkyně podala proti napadenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji zamítl rozsudkem ze dne 10. 6. 2025, č. j. 2 Ad 19/2024-276. Uvedl, že žalovaná rozhoduje o valorizaci důchodu z úřední povinnosti. Nejedná se o nové posouzení nároku na důchod, ale o nové určení výše již dříve přiznaného důchodu. V prvostupňovém rozhodnutí tak žalovaná neposuzovala znovu vstupní údaje pro vznik nároku na starobní důchod žalobkyně a jeho výši (mimo jiné stupeň dříve přiznaného invalidního důchodu). Ani v napadeném rozhodnutí žalovaná nehodnotila zdravotní stav žalobkyně. Rozhodnutí o valorizaci důchodu je pouhým matematickým přepočtem předchozího důchodu v důsledku zvýšení hodnot jednotlivých parametrů rovnice pro výpočet výše důchodu. Městský soud shledal, že zvýšení důchodu bylo v posuzované věci provedeno v souladu s právními předpisy. Ostatně žalobkyně samotný matematický výpočet nezpochybňovala.

[7] K namítanému nesprávnému postupu žalované, kdy námitky proti prvostupňovému rozhodnutí neposoudila podle jejich obsahu jako návrh na zahájení řízení o změně již přiznané dávky podle § 56 zákona o důchodovém pojištění, městský soud uvedl, že žalobkyně v podaných námitkách poukazovala mimo jiné na pracovní úraz, který utrpěla v roce 1974, kdy dle svého přesvědčení měla být uznána plně invalidní. Žalobkyně naprosto stejné námitky uplatňuje v rámci každého valorizačního zvýšení důchodu, které je pak předmětem i soudního přezkumu. Otázka výše invalidního důchodu žalobkyně byla však již dříve přezkoumána soudy. NSS rozsudkem č. j. 4 Ads 124/2012-44 zamítl kasační stížnost žalobkyně, která se domáhala přiznání plného invalidního důchodu, neboť neshledal pochybení v posouzení jejího zdravotního stavu. Tato otázka tedy byla v minulosti závazně vyřešena. Z obsahu podaných námitek ani z jejich doplnění není seznatelná snaha žalobkyně domoci se zahájení řízení o změně již přiznané dávky. Žalovaná nepochybila, pokud námitky neposoudila jako návrh na zahájení řízení o změně již přiznané dávky a žalobkyni nevyzývala k doplnění jejího podání s poučením o možnosti podat návrh na zahájení tohoto řízení.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření k ní

[8] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadila pod § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

[9] Stěžovatelka předně namítla, že městský soud nesprávně posoudil její podání adresovanou žalované. Žalovaná je měla vyhodnotit též jako návrh na zahájení řízení o změně již přiznané dávky, nikoli pouze jako námitky proti prvostupňovému rozhodnutí.

pokračování

[10] Stěžovatelka ve svých podáních opakovaně namítala nesprávné posouzení svého zdravotního stavu a navrhovala provedení důkazů, včetně vypracování znaleckého posudku. Nesouhlasí se závěrem městského soudu, že otázka její invalidity byla již závazně vyřešena dřívějšími rozhodnutími žalované a soudů. Posouzení jejího zdravotního stavu nebylo v předešlých řízeních provedeno zákonně, morálně, eticky ani spravedlivě. Poukazuje na to, že bezpečnostní komise v roce 1974 konstatovala těžký stoprocentní pracovní úraz, přičemž s otázkou, zda a případně jak mohlo dojít ke zlepšení její pracovní schopnosti, se správní orgány nikdy náležitě nevypořádaly. Stěžovatelka neměla v době vyhotovení posudků možnost seznámit se s jejich podklady ani ověřit, z jakých dokumentů posudkové orgány vycházely, a nemohla se tak účinně bránit jejich závěrům.

[11] Stěžovatelka vytkla městskému soudu, že namísto zrušení napadeného rozhodnutí a závázání žalované k doplnění skutkového stavu se s jejími námitkami vypořádal sám. Tím městský soud nepřipustně nahradil činnost správního orgánu a znemožnil plnohodnotný soudní přezkum napadeného rozhodnutí.

[12] Stěžovatelka rovněž namítla, že závěr městského soudu, podle něhož nepředložila žádné relevantní podklady, je nepřezkoumatelný. Trvá na tom, že její podání obsahovala konkrétní tvrzení i důkazní návrhy, s nimiž se žalovaná ani soud řádně nevypořádaly.

[13] Stěžovatelka nakonec uvedla, že se cítí být diskriminovaná z důvodu svého zdravotního stavu, věku a sociálního postavení. Diskriminaci spatřuje v dlouhodobém postupu žalované, který vede k opakovanému zpochybňování pracovního úrazu a k neodůvodněným zásahům do jejího nároku na důchodové dávky.

[14] Stěžovatelka dále sama učinila v řízení o kasační stížnosti vlastní podání, v nichž se zaměřila zejména na popis křivd, které spolu se svým synem v minulosti utrpěla nejen ze strany žalované, ale též různých soudů, orgánů činných v trestním řízení či vlastníka nemovitosti, kterou užívala.

[15] Žalovaná ve svém vyjádření navrhla, aby byla kasační stížnost zamítnuta.

III. Posouzení kasační stížnosti

[16] NSS nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátkou.

[17] Vzhledem k tomu, že v předcházejícím řízení u městského soudu rozhodoval specializovaný samosoudce, musí NSS dále posoudit, jestli kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky (§ 104a odst. 1 s. ř. s.). Pokud tomu tak není, NSS kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou. K přesahu vlastních zájmů stěžovatele se NSS vyjádřil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vymezil podmínky, za kterých je kasační stížnost přijatelná. Kasační stížnost je přijatelná v případě, kdy se zaprvé dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či plně řešeny judikaturou NSS, nebo zadruhé, pokud se týká právních otázek, které jsou

dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, či zatřetí, pokud je třeba učinit judikaturní odklon, a nakonec začtvrté, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[18] Kasační stížnost není v posuzované věci obsahově založena na právních otázkách, které dosud nebyly judikaturou NSS řešeny nebo byly řešeny rozdílně, nezabývá se ani potřebou judikaturního odklonu. Nelze proto uvažovat o přijatelnosti dle prvních tří výše uvedených důvodů. Stěžovatelka však brojí proti pochybením městského soudu, která mohla mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. NSS tak musí posoudit, jestli městský soud pochybil, zda se jednalo o zásadní pochybení a jestli mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky.

[19] Především je nutno uvést, že prvostupňové rozhodnutí představuje rozhodnutí o zvýšení starobního důchodu, kterým žalovaná stěžovatelce toliko zvýšila její dříve přiznaný (resp. podle § 61a zákona o důchodovém pojištění transformovaný) starobní důchod, a to na základě nařízení vlády č. 286/2023 Sb. Žalovaná tedy rozhodovala pouze o zvýšení starobního důchodu, a naopak nemohla posuzovat otázky, které s tímto výpočtem přímo nesouvisí (viz rozsudky NSS ze dne 30. 10. 2008, č. j. 6 Ads 1/2008-42, ze dne 30. 10. 2008, č. j. 6 Ads 91/2008-45, nebo ze dne 12. 1. 2012, č. j. 6 Ads 153/2011-44). Stěžovatelka proto nemohla v posuzované věci brojit proti původnímu výpočtu, kterým jí byl přiznán invalidní a následně starobní důchod (viz rozsudek NSS ze dne 29. 10. 2009, č. j. 4 Ads 72/2009-54). Městský soud v souladu s touto judikaturou uvedl, že napadené rozhodnutí nemohl přezkoumat z hlediska námitek, jimiž stěžovatelka zpochybňovala výši důchodu, jak byla stěžovatelce v minulosti stanovena (tedy zejména nemohl posuzovat, zda stěžovatelka splňovala podmínky pro přiznání plného invalidního důchodu, resp. invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně). Tento stěžejní závěr městského soudu stěžovatelka v kasační stížnosti nenapadla, zopakovala však své výhrady vůči tomu, jak žalovaná v minulosti stanovila výši jejího invalidního a posléze starobního důchodu. Tento soubor námitek, opírající se zejména o tvrzení ohledně závažnosti zdravotního postižení stěžovatelky, se tak mívá s rozhodovacími důvody městského soudu. Takové námitky jsou nepřípustné dle § 104 odst. 4 s. ř. s. (viz usnesení NSS ze dne 21. 11. 2007, č. j. 8 As 52/2006-74, č. 1655/2008 Sb. NSS). Stejný závěr platí i ve vztahu ke kasační námitce týkající se sporu mezi stěžovatelkou a společností TRISIA, a.s. ve věci vyklizení nájemních prostor v roce 2006. I tento okruh námitek je nepřípustný podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť se mívá s rozhodovacími důvody městského soudu.

[20] Stěžovatelka dále uvedla, že žalovaná měla její námitky proti prvostupňovému rozhodnutí posoudit nikoli pouze jako námitky proti tomuto rozhodnutí, nýbrž podle jejich skutečného obsahu jako návrh na zahájení řízení o změně již přiznané dávky podle § 56 zákona o důchodovém pojištění.

[21] Městský soud vyložil obsah námitek proti prvostupňovému rozhodnutí v celkovém kontextu všech řízení, která stěžovatelka ve věci dávek důchodového pojištění vedla, a jejich výsledku. Poukázal předně na to, že stěžovatelka obdobně koncipovanými podáními reaguje na každé oznámení žalované o zvýšení důchodu. Dále uvedl, že nárokem stěžovatelky na plný invalidní důchod se velice důkladně po skutkové stránce zabýval NSS v rozsudku č. j. 4 Ads 124/2012-44, jenž vyhodnotil za tím účelem opatřené posudky jako dostatečné, přičemž dokládaly pokles pracovní schopnosti pouze o 40 %. Stěžovatelka k námitkám,

pokračování

jejichž podstatu městský soud posuzoval, nepředložila žádné nové podklady, jež by byly s to zpochybnit závěry učiněné ve zmíněném rozsudku NSS. Městský soud neshledal, že by z námitek ani doplňujících podání vyplýval zřetelný záměr zahájit řízení o změně již přiznané dávky. V kontextu souhrnu těchto skutečností uzavřel, že žalovaná nepochybně, jestliže námitky nevyhodnotila též jako návrh na zahájení řízení o změně již přiznané dávky.

[22] Městský soud se tedy důkladně zabýval obsahem námitek stěžovatelky, přičemž vyšel nejen z formálních náležitostí jejích podání (označení podání, označení úkonů žalované, vůči nimž směřují) a procesního rámce, v němž byla učiněna (tj. v souvislosti s postupem dle § 86 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). Zejména zohlednil obsahovou stereotypnost námitek, které stěžovatelka vznáší právě v návaznosti na každé oznámení o zvýšení důchodu, a skutečnost, že otázka, k níž se podstatná část argumentace upíná, již byla soudy konečným způsobem posouzena, přičemž stěžovatelka neoznačuje žádné konkrétní nové podklady, které nebyly v daném řízení zohledněny. Závěr městského soudu je tedy přesvědčivý a odpovídá jím akcentovaným skutečnostem vycházejícím z ustálené judikatury.

[23] NSS doplňuje, že pokud chce stěžovatelka podat žádost o změnu výše důchodu, může tak kdykoliv učinit srozumitelným a jednoznačným podáním adresovaným žalované. Napadené rozhodnutí ani rozsudek městského soudu tomu nijak nebrání, a nemohou tak zkrátit stěžovatelku na tomto procesním právu.

[24] Z rozsudku městského soudu nevyplývá, že by nahradil činnost žalované, jak bez bližšího upřesnění uvedla stěžovatelka v kasační stížnosti. Městský soud naopak přezkoumatelným způsobem posoudil napadené rozhodnutí a uzavřel, že žalovaná posoudila věc správně. Žádné její úvahy nenahrazoval.

[25] Stěžovatelka dále namítla, že se cítí být diskriminována ze strany žalované, neboť se musí bránit proti jejímu nezákonnému postupu, přičemž zmínila různá řízení skončená před více než dvaceti lety. Tato řízení však nejsou předmětem posuzované věci.

[26] Na závěr považuje NSS za vhodné zdůraznit, že nezpochybňuje tíživý zdravotní stav stěžovatelky a její dlouhodobé obtíže. Otázka stupně jejího zdravotního postižení, resp. míry poklesu pracovní schopnosti, však již byla předmětem předešlých správních a soudních řízení, v nichž bylo o této otázce pravomocně rozhodnuto. V posuzované věci se NSS nezabýval hodnocením zdravotního stavu stěžovatelky ani správností dřívějších posudkových závěrů, neboť předmětem řízení bylo výlučně posouzení zákonnosti postupu žalované při valorizaci starobního důchodu podle nařízení vlády č. 286/2023 Sb.

IV. Závěr a náklady řízení

[27] Ze shora uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost podmínky přijatelnosti nesplňuje, a proto ji podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[28] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti NSS rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. K odmítnutí pro nepřijatelnost dochází na základě zjednodušeného věcného posouzení případu (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 25. 3. 2021,

č. j. 8 As 287/2020-33, č. 4170/2021 Sb. NSS), a proto je na místě rozhodnout o náhradě nákladů řízení podle úspěchu ve věci. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Toto právo nemá ani procesně úspěšná žalovaná, neboť jde o věc týkající se důchodového pojištění (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

[29] Stěžovatelce byla v řízení před městským soudem ustanovena k ochraně jejích práv zástupkyně JUDr. Anita Pešulová, advokátka, která ji zastupovala i v řízení o kasační stížnosti. Podle § 35 odst. 10 části věty první za středníkem s. ř. s. platí v takovém případě hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce stát. Podle § 7 bodu 5 a § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), náleží ustanovené zástupkyni stěžovatelky odměna za jeden úkon právní služby podle § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu (sepis doplnění kasační stížnosti) ve výši 4 620 Kč. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu má ustanovená zástupkyně právo na náhradu hotových výdajů v částce 450 Kč za tento úkon právní služby. Zástupkyně stěžovatelky je plátkyní DPH, NSS proto podle § 57 odst. 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. zvýšil odměnu a náhradu hotových výdajů o částku odpovídající této dani (21 % z částky 5 070 Kč, tj. o 1 064,70 Kč). Celkem tedy zástupkyni stěžovatelky náleží částka 6 134,70 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. prosince 2025

Tomáš Kocourek
předseda senátu